

Liturgie voor SHABATAVOND - EREV SHABAT ערב שבת

Voor de messiasbelijdende Joden en de gelovigen uit de volken, die weer naar de oorspronkelijke Shabat terug zijn gekeerd, is de Shabat de dag waarop mensen samen hun vreugde over de schepping en het geschapen zijn kunnen delen, maar ook om te herdenken dat Yeshua haMashiach door Zijn priesterlijke verzoeningsdaad de **ware Shabat** had gebracht: de rust voor het hart door de vergeving der zonden. De Shabat duidt tevens de Shabatsrust in de eindtijd aan: het Duizendjarig Vrederijk, maar de Shabat heeft ook nog een maatschappelijk aspect: het is belangrijk om gasten uit te nodigen! De Shabat begint in elk gezin immers met een huissamenkomst en leidt daarmee de heiligende rust van deze 7^e dag in. En voor een samenkomst worden altijd gasten welkom geheten: niet voor een kopje koffie met een koekje, maar voor een feestmaal, want deze maaltijd, een tafel met gasten is tegelijk een מזבח Mizbeach, een heilige altaar voor de Eeuwige! Yeshua heeft ons immers geleerd dat alles wat wij voor de geringste van Zijn broeders hebben gedaan, wij voor Hem hebben gedaan. Het streven om zo veel mogelijk gasten te hebben op Shabat heeft in het Jodendom vanouds een sterk sociologisch accent: hoe meer gasten hoe beter. In het Nederlands zou je kunnen zeggen: hoe meer zielen, hoe meer vreugde! Maar als je helemaal geen gasten hebt, dus als je echt niemand uitnodigt, dan ben je wel een "Schlemiel", dan deug je niet, want je bent dan ongastvrij en dus gierig! Als je nooit gasten uitnodigt voor een maaltijd, en vooral op Shabat, plaats je jezelf buiten de gemeenschap. Gastvrijheid, ofwel in het Jiddisch "Hachnuses Oirech" genoemd, (הכנסת-אורחים haCh'nasat Or'chim = het ontvangen van gasten) is immers een מצווה Mitz'va, een g'ddelijke opdracht, een religieuze plicht. Het hoort zo! In de Luther-Vertaling van עבריים Iv'rim [Hebreeën] 13:2 lezen wij: "Vergeet niet gastvrij te zijn; want daardoor hebben sommigen zonder het te weten Engelen geherbergd".

1. הדלקת נרות Had'laqat nerot - Het aansteken van de kaarsen

Op vrijdagavond steekt de vrouw des huizes twee kaarsen aan vlak voordat de Shabat begint. Zij bedekt de ogen met de handen en spreidt daarna de handen uit over de lichten en zegt de ברכה B'racha:

ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם אשר קדשנו
בדמו של ישוע וציונו להיות אור לגוים:

Baruch Ata, Adonai, Eloheinu, Melech haOlam, asher qid'shanu b'damo shel Yeshua, v'tzivanu l'hiyot or l'goyim.

Gezegend zijt Gij, Eeuwige, onze G'd, Koning van het heelal, die ons heeft geheiligd door het bloed van Yeshua en die ons heeft opgedragen een licht voor de wereld te zijn.

עבריים Iv'rim [Hebreeën] 10:10 en מתתיהו Matityahu [Mathéüs] 5:14-16

De traditionele woorden: אשר קדשנו במצותיו asher qid'shanu bemitz'votav [die ons heeft geheiligd door Zijn geboden] hebben wij gewijzigd, omdat wij als messiasbelijdende gelovigen volgens עבריים Iv'rim [Hebreeën] 10:10 zijn geheiligd door het bloed van Yeshua. Ook in de daaropvolgende woorden: וצונו להדליק נר של שבת v'tzivanu l'had'liq ner shel shabat [die ons heeft opgedragen het shabatlicht te ontsteken] hebben wij een wijziging aangebracht, omdat nergens in de Bijbel staat dat G'd deze opdracht zou hebben gegeven. Toch ontsteken wij de shabatkaarsen evengoed, omdat wij door Yeshua een licht voor de wereld mogen zijn.

2. שבת-שלום Shabat Shalom - Shabat van vrede

Wij wensen elkaar op Shabat de vrede van Yeshua toe met het zingen van dit lied:

שבת-שלום	Shabat shalom, shabat shalom,
שבת שבת שבת	Shabat, shabat, shabat
שבת-שלום:	Shabat shalom!

Vertaling: Shabat van vrede!

3. שמע קריאת שמע Q'riyat Sh'ma - De geloofsbelijdenis

Men zegt staande שמע קריאת Q'riyat Sh'ma met het gezicht naar Jeruzalem:

שמע ישראל יי אלהינו יי אחד:
ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד:

Sh'ma Yisra'el: Adonai Eloheinu, Adonai Echad!
Baruch Shem k'vod Mal'chuto l'olam va'ed!

Hoor Israël: de Eeuwige is onze G'd, de Eeuwige is EEN!

Geprezen zij de Naam van Zijn Koninklijke Majesteit, voor in alle eeuwigheid!

Devarim [Deuteronomium] 6:4 en יומא Yoma 6:2 דברים

ואהבת את יי אלהיך בכל לבבך
ובכל נפשך ובכל מאודך:
והיו הדברים האלה אשר אנוכי מצוך היום על לבבך:
ושננתם לבניך ודברת בם בשבתך בביתך
ובלכתך בדרך ובשכבך ובקומך:
וקשרתם לאות על ידיך והיו לטוטפות בין עיניך:
וכתבתם על מזוזות ביתך ובשעריך:

V'ahav'ta et Adonai Eloheicha b'chol l'vav'cha
uv'chol naf'sh'cha uv'chol m'odecha.

V'hayu haD'varim haEle, asher anochi m'tzav'cha haYom, al l'vavecha.

V'Shinan'tam l'vaneicha, v'dibar'ta bam, b'shiv't'cha b'veitecha, uv'lech't'cha
baDerech uv'shoch'b'cha uv'qumecha.

Uq'shar'tam l'ot al-yadeicha, v'hayu l'totafot bein einecha.

Uch'tav'tam al-mezuzot beitecha uvish'areicha.

Gij zult de Eeuwige, uw G'd, liefhebben met geheel uw hart en met geheel uw ziel en met geheel uw kracht. Wat ik u heden gebied, zal in uw hart zijn, gij zult het uw kinderen inprenten en daarover spreken, wanneer gij in uw huis zit, wanneer gij onderweg zijt, wanneer gij nederligt en wanneer gij opstaat. Gij zult het ook tot een teken op uw hand binden en het zal u een voorhoofdsband tussen uw ogen zijn, en gij zult ze schrijven op de deurposten van uw huis en aan uw poorten.

D'varim [Deuteronomium] 6:4-9 דברים

4. ושמרו בני ישראל - V'sham'ru b'nei Yisra'el - De kinderen van Israël

Men leest staande de opdracht om de Shabat te vieren:

ושמרו בני ישראל את השבת לעשות את השבת לדורותם ברית
עולם: ביני ובין בני ישראל אות היא לעולם כי ששת ימים
עשה יי את השמים ואת הארץ וביום השביעי שבת וינפש:

V'sham'ru v'nei Yisra'el et-haShabat la'asot et-haShabat l'dorotam b'rit olam. Beini uvein b'nei Yisra'el ot hi l'olam ki-sheshet yamim asa Adonai et-haShamayim v'et-haAretz, uvayom haSh'vi'i shavat vayinafash.

De kinderen van Israël moeten de Shabat houden door de Shabat te vieren tot in de verste geslachten als een eeuwig verbond. Tussen Mij en de kinderen van Israël is het voor eeuwig een teken dat de Eeuwige in zes dagen hemel en aarde gemaakt heeft, maar op de zevende dag ophield en herademde.

שמורת Sh'mot [Exodus] 31:16-17

5. שלום עליכם Shalom Aleichem - Vrede zij u

Traditionele Joodse mannen gaan op vrijdagavond eerst naar de sjoel. Als zij thuiskomen worden met het lied שלום עליכם Shalom Aleichem de engelen begroet, die volgens een oude overlevering de gelovigen op Shabat begeleiden van het begin tot het einde. In dit prachtige lied worden deze engelen voor de huiselijke viering welkom geheten, vraagt men hun zegen en geeft men hen een vredesgroet:

שלום עליכם מלאכי השרת	Shalom aleichem mal'achei haSharet,
מלאכי עליון	mal'achei Elyon,
ממלך מלכי המלכים	miMelech mal'chei haM'lachim,
הקדוש ברוך הוא:	haQadosh baruch Hu!
בואכם לשלום מלאכי השלום	Bo'achem leShalom mal'achei haShalom,
מלאכי עליון	mal'achei Elyon,
ממלך מלכי המלכים	miMelech mal'chei haM'lachim,
הקדוש ברוך הוא:	haQadosh baruch Hu!
ברכוני לשלום מלאכי השלום	Barchuni leShalom mal'achei haShalom,
מלאכי עליון	mal'achei Elyon,
ממלך מלכי המלכים	miMelech mal'chei haM'lachim,
הקדוש ברוך הוא:	haQadosh baruch Hu!
צאתכם לשלום מלאכי השלום	Tzetchem leShalom mal'achei haShalom,
מלאכי עליון	mal'achei Elyon,
ממלך מלכי המלכים	miMelech mal'chei haM'lachim,
הקדוש ברוך הוא:	haQadosh baruch Hu!

Vertaling: Vrede zij u, dienende engelen, boodschappers van de Allerhoogste, van de verheven Koning der koningen, de Heilige, gezegend zij Hij! Kom in vrede, boodschappers van vrede, boodschappers van de Allerhoogste, van de verheven Koning der koningen, de Heilige, gezegend zij Hij! Zegen mij met vrede, boodschappers van vrede, boodschappers van de Allerhoogste, van de verheven Koning der koningen, de Heilige, gezegend zij Hij! Moge u vertrekken in vrede, boodschappers van vrede, boodschappers van de Allerhoogste, van de verheven Koning der koningen, de Heilige, gezegend zij Hij! Het lied wordt afgesloten met twee psalmverzen, die het motief van het lied aangeven:

כי מלאכיו יצוה לך לשמורך בכל־הרכיך:

Ki mal'achav y'tzave-lach, lish'mor'cha b'chol d'racheicha.

Want Hij zal aangaande u Zijn engelen gebieden, dat zij u behoeden op al uw wegen!

תהלים Tehilim [Psalmen] 91:11

יי ישמור־צאתך ובואך מעתה ועד־עולם:

Adonai yish'mor-tzet'cha uvo'echa me'ata v'ad-olam.

Moge de Eeuwige waken over uw vertrek en aankomst, van nu tot in eeuwigheid!

תהלים Tehilim [Psalmen] 121:8

6. אשת חיל Eshet Chayil - loflied op de vlijtige huisvrouw

Het hart van het huis is de vrouw. Zij is de stabiliserende factor van het Joodse gezinsleven en daarom gebruikt de gelovige man dit moment van de shabatviering, om met deze prachtige verzen uit het boek Spreuken de vrouw van het huis te zegenen, maar ook om de kinderen daarmee te leren wat de waarde is van een vrouw, die ontzag heeft voor de Eeuwige:

אשת־חיל מי ימצא ורחוק מפנינים מיכרה:
 בטח בה לב בעלה ושלל לא יחסר:
 גמלתהו טוב ולא־רע כל ימי חייה:
 דרשה צמר ופשתים ותעש בחפץ כפיה:
 היתה כאוניות סוחר ממרחק תביא לחמה:
 ותקם בעוד לילה ותתן טרף לביתה וחוק לנערתיה:
 זממה שדה ותקחהו מפרי כפיה נטע כרם:
 חגרה בעוז מותניה ותאמץ זרעותיה:
 טעמה כי־טוב סוחר לא־יכבה בלילה נרה:
 ידיה שלחה בכישור וכפיה תמכו פלך:
 כפה פרשה לעני וידיה שלחה לאביון:
 לא־תירא לביתה משלג כי כל־ביתה לבוש שנים:
 מרבדים עשתה־לה שש וארגמן לבושה:
 נודע בשערים בעלה בשבתו עם־זקני־אריך:
 סדין עשתה ותמכור וחגור נתנה לכנעני:
 עוז־והדר לבושה ותשחק ליום אחרון:
 פיה פתחה בחכמה ותורת־חסד על־לשונה:
 צופיה הליכות ביתה ולחם עצלות לא תאכל:
 קמו בניה ויאשרוה בעלה ויהללה:
 רבות בנות עשו חיל ואת עלית על־כלנה:
 שקר החן והבל היופי אישה יראת־יהוה היא תתהלל:
 תנו־לה מפרי ידיה ויהללוה בשערים מעשיה:

Eshet chayil mi yim'tza v'rachok mip'ninim mich'rah?

Batach ba lev ba'la v'shalal lo yech'sar.

G'malat'hu tov v'lo ra kol y'mei chayeiha.

Dar'sha tzemer ufish'tim vata'as b'chefetz kapeiha.

Haita ko'oniyot socher mimer'chaq tavi lach'ma.

Vataqom b'od laila vatiten teref l'veita v'choq l'na'aroteiha.

Zam'ma sade vatiqachehu mip'ri chapeiha nat'a karem.

Chag'ra v'oz mot'neiha vat'ametz z'ro'oteiha.

Ta'ama ki tov sach'ra lo yich'be baLaila nera.
Yadeiha shil'cha vakishor v'chapeiha tam'chu felech.
Kapa par'sa le'ani v'yadeiha shil'cha la'ev'yon.
Lo tira l'veita mishaleg ki chol beita lavush shanim.
Mar'vadim as'ta la shesh v'argaman l'vusha.
Noda bash'arim ba'la b'shivto im ziq'nei aretz.
Sadin as'ta vatim'kor vachagor nat'na lak'na'ani.
Oz v'hadar l'vusha vatis'chaq l'yom acharon.
Piha pat'cha v'choch'ma v'torat chesed al l'shona.
Tzofi'a halichot beita v'lechem atz'lut lo tochel.
Qamu vaneiha vay'ash'ruha ba'la vay'hal'la.
Rabot banot asu chayil v'at alit al kulanah.
Sheqer hachen v'hevel haYofi isha yir'at Adonai hi tit'halal.
T'nu la mip'ri yadeiha vihal'luha vash'arim ma'aseiha.

*Wie is zo gelukkig een goede vrouw te vinden?
Zij is immers veel meer waard dan de duurste edelstenen?
Haar man vertrouwt volledig op haar en het zal hem aan niets ontbreken.
Zij benadeelt hem nooit, doet haar hele leven goed.
Ze zoekt wol en vlas, die ze met rappe handen verwerkt.
Zoals een koopman zijn handelsschepen uitzendt, zorgt zij dat zij over al het nodige beschikt, ook al moet dat van ver komen.
In de vroege morgen, wanneer het nog donker is, staat zij op en zorgt dat haar gezin en het personeel kunnen eten.
Als zij haar zinnen heeft gezet op een bepaalde akker, krijgt zij hem ook; met wat zij verdient, plant ze een wijngaard.
Vlijtig gaat zij aan het werk, zij is met opgestroopte mouwen aan de slag.
Zij merkt dat haar werk vruchten afwerpt en het is dan ook vaak nacht voordat zij gaat slapen.
Snel schieten haar handen over haar spinnewiel, vaardig schikken zij het vlas.
Ze staat altijd klaar om een noodlijdende te helpen; iedereen kan op haar hulp rekenen.
Zij maakt zich geen zorgen om haar gezin wanneer de winter komt, want zij heeft voor mooie en warme kleding gezorgd.
Zij maakt voor zichzelf prachtige tapijten en draagt kleren van fijn linnen en prachtig gekleurde stoffen.
Haar man is een gezien figuur op de plaatsen, waar recht wordt gesproken en is één van de leiders van het land.
Zij maakt linnen kleding en verkoopt die en levert gordels aan de koopman.
Kracht en waardigheid stralen van haar af en zij ziet elke nieuwe dag met vertrouwen tegemoet.
Uit haar woorden spreekt wijsheid en de wil om goed te doen.
Zij weet precies wat in haar huishouding gebeurt en op luiheid zul je haar niet betrappen.
Haar kinderen kijken tegen haar op en haar man prijst zich gelukkig en zegt: "Er zijn veel goede vrouwen, maar jij overtreft ze allemaal!"
Uiterlijke schoonheid is bedrieglijk en verdwijnt; maar een vrouw, die ontzag heeft voor de Eeuwige, verdient bewondering en lof!
Haar goede daden zullen haar eer en erkenning opleveren, zelfs van hooggeplaatste mensen.*

משיחי Mish'lei [Spreuken] 31:10-31

7. ברכת־הבנים Birkat haBanim - het zegenen van de kinderen

Een belangrijk onderdeel van de Shabatviering op vrijdagavond, volgend op het zegenen van de vrouw door middel van het lezen van Spreuken 31, is ברכת־הבנים Birkat haBanim, het zegenen van de kinderen onder handoplegging. Er zijn drie zegeningen, één in het bijzonder voor de zonen, één voor de dochters en vervolgens ברכת־כהנים Birkat Kohanim, de traditionele priesterzegen van Aharon, voor alle aanwezigen.

Over de jongens zegt men:

ישמך אלהים כאפרים וכמנשה:
יברכך יי וישמרך:
יאר יי פניו אליך ויחנך:
ישא יי פניו אליך וישם לך שלום:
בשם ישוע משיחנו אמן:

Y'simcha Elohim k'Efrayim v'chi M'nashe!
Y'varechecha Adonai v'Yish'm'recha.
Ya'er Adonai panav eleicha vichuneka.
Yisa Adonai panav eleicha v'Yasem l'cha Shalom.
B'Shem Yeshua M'shichenu, amen!

*Moge G'd je maken als Efraïm en Manasse!
De Eeuwige zal je zegenen en behoeden.
De Eeuwige zal je Zijn stralend gelaat toewenden en je genadig zijn.
De Eeuwige zal Zijn blik op je gericht houden en je vrede schenken.
In de naam van Yeshua, onze Messias, amen!*

B'reshit [Genesis] 48:20 en במדבר Bamid'bar [Numeri] 6:24

Over de meisjes zegt men:

ישמך אלהים כשרה רבקה רחל ולאה:
יברכך יי וישמרך:
יאר יי פניו אליך ויחנך:
ישא יי פניו אליך וישם לך שלום:
בשם ישוע משיחנו אמן:

Y'simech Elohim k'Sara, Riv'qa, Rachel v'Lea!
Y'varechech Adonai v'Yish'm'rech.
Ya'er Adonai panav elaich vichunech.
Yisa Adonai panav elaich v'Yasem lach Shalom.
B'Shem Yeshua M'shichenu, amen!

*Moge G'd je maken als Sara, Rebekka, Rachel en Lea!
De Eeuwige zal je zegenen en behoeden.
De Eeuwige zal je Zijn stralend gelaat toewenden en je genadig zijn.
De Eeuwige zal Zijn blik op je gericht houden en je vrede schenken.
In de naam van Yeshua, onze Messias, amen!*

Bamid'bar [Numeri] 6:24

Moge de Eeuwige liefde en eerbied voor G'd in je hart leggen, dat je je hele leven zoveel ontzag voor Hem hebt, dat je niet tot zonde komt. Moge het je hoogste streven zijn een persoonlijke relatie met Yeshua haMashiach op te bouwen, Tora te leren en G'ds geboden te onderhouden. Laat je ogen alleen zien naar wat goed is, je mond alleen spreken wat van verstand getuigt, je hart eerbied voor G'd en je medemens gevoelen, je handen alleen opbouwend werk verrichten, je benen steeds snel volbrengen de wil van je Vader die in de hemelen is. Moge al wat je tot stand brengt, gezegend zijn. En moge de Eeuwige je geven een levensonderhoud, op eerlijke, gemakkelijke wijze in ruime mate uit Zijn hand, waarbij je tijd overhoudt om Tora te leren en de liefde van Yeshua uit te dragen en in praktijk te brengen. Moge de Eeuwige je inschrijven voor een lang, gelukkig leven, samen met geheel Israël. Amen!

8. ברכת כוהנים Birkat Kohanim - de priesterzegen

Na de zegenspreuken voor de vrouw en de kinderen volgt de zegen voor alle aanwezigen.

אלהינו ואלהי אבותינו: ברכנו בברכה המשולשת בתורה
הכתובה על ידי משה עבדך האמורה מפי אהרן
ובניו כוהנים עם קדושך כאמור:

Eloheinu v'Elohei Avoteinu, bar'chenu baB'racha haMeshuleshet baTora,
haK'tuva al y'dei Moshe Av'decha, haAmura miPi Aharon uVanav, Kohanim
Am q'doshecha ka'amur:

Onze G'd en G'd van onze voorouders, zegen ons met de in drie zinnen vermelde zegen in Uw Tora, geschreven door Uw dienaar Moshe, uitgesproken door Aharon en zijn zonen, de priesters, het U gewijde volk, zoals het geschreven staat:

יברכך יי וישמרך:
יאר יי פניו אליך ויחנך:
ישא יי פניו אליך וישם לך שלום:
בשם ישוע משיחנו אמן:

Y'varechecha Adonai v'Yish'm'recha.
Ya'er Adonai panav eleicha vichuneka.
Yisa Adonai panav eleicha v'Yasem l'cha Shalom.
B'Shem Yeshua M'shichenu, amen!

*De Eeuwige zegene u en Hij behoede u.
De Eeuwige doe Zijn aangezicht over u lichten en zij u genadig.
De Eeuwige verheffe Zijn aangezicht over u en geve u vrede.
In de naam van Yeshua, onze Messias, amen!*

במידבר Bamid'bar [Numeri] 6:24

Nu kan שבת עונג Oneg Shabat (de vreugde van de Shabat) beginnen: Het feestmaal! De vrouw des huizes heeft immers vóór het aanbreken van de Shabat reeds de tafel feestelijk gedekt, waarop o.a. de twee kandelaars, twee Challes (חלות Chalot = Shabat-broden), ook wel Barches (van het Hebreeuwse woord ברכות B'rachot = zegeningen) genaamd in een zilveren schaal met het Shabat-kleed erover, de Qidush-beker met wijn, borden een kommetje met zout en in traditionele gezinnen een schoteltje met water voor het rituele wassen van de handen.

9. קידוש לשבת Qidush I'Shabat - De wijding van de Shabat

Nu volgt de קידוש Qidush, hetgeen heiliging betekent. Het is de wijding van de Shabat. De heer des huizes schenkt koshere wijn in een beker, neemt de beker in de rechterhand en zegt staande de tekst uit de Tora, de ברכה B'racha [zegenspreuk] over de wijn en daarna een ברכה B'racha voor de Shabat. In het gezin drinkt men vervolgens uit één beker, maar in grotere gezelschappen worden doorgaans kleine bekertjes uitgereikt.

ויהי־ערב ויהי־בוקר יום השישי:
 ויכלו השמים והארץ וכל־צבאם:
 ויכל אלהים ביום השביעי מלאכתו אשר עשה:
 וישבת ביום השביעי מכל־מלאכתו אשר עשה:
 ויברך אלהים את־יום השביעי ויקדש אותו
 כי בו שבת מכל־מלאכתו אשר־ברא אלהים לעשות:

Vay'hi erev vay'hi voqer: yom haShishi!

Vay'chulu haShamayim v'haAretz v'chol tz'va'am.

Vay'chol Elohim baYom haSh'vi'i m'lachto asher asa.

Vayish'bot baYom haSh'vi'i mikol m'lach'to asher asa.

Vay'varech Elohim et yom haSh'vi'i vay'qadesh oto, ki vo shavat mikol m'lachto, asher bara Elohim laAsot.

Toen was het avond geweest en het was morgen geweest: de zesde dag!

Alzo werden voltooid de hemel en de aarde en al hun heer.

Toen G'd op de zevende dag het werk voltooid had, dat Hij gemaakt had, rustte Hij op de zevende dag van al het werk, dat Hij gemaakt had.

En G'd zegende de zevende dag en heiligde die, omdat Hij daarop gerust heeft van al het werk, dat G'd scheppende tot stand had gebracht.

בראשית [Genesis] 1:31a en 2:1-3

Men heft de Qidush-beker met de rechterhand op en zegt de B'racha over de wijn:

ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם בורא פרי הגפן אמן:

Baruch Ata Adonai, Eloheinu, Melech haOlam, bore p'ri haGafen, amen!

Gezegend zijt Gij, Eeuwige, onze G'd, Koning van het heelal, Gij die de vrucht van de wijnstok hebt geschapen, amen!

Men zegt: לחיים L'chayim! [Op het leven!], drinkt uit de beker en zegt daarna de B'racha voor de Shabat:

ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם אשר קדשנו בדמו של ישוע
 ורצה בנו ושבט קודשו באהבה וברצון הנחילנו זכרון למעשה
 בראשית: כי הוא יום תחילה למקראי קודש זכר ליציאת מצרים:
 כי בנו בחרת ואותנו קדשת מכל־העמים ושבט קודשך באהבה
 וברצון הנחלתנו: ברוך אתה יי מקדש השבת:

Baruch Ata, Adonai, Eloheinu, Melech haOlam, asher qid'shanu b'damo shel Yeshua v'ratza vanu, v'Shabat qod'sho b'ahava uv'ratzon hin'chilanu, zikaron l'ma'ase v'reshit. Ki Hu yom t'chila l'miq'ra'ei qodesh, zecher litziat Mitz'rayim. Ki vanu vachar'ta, v'otanu qidash'ta mikol haAmim, v'Shabat qod'sh'cha b'ahava uv'ratzon hin'chal'tanu. Baruch Ata Adonai m'qadesh haShabat!

Gezegend zijt Gij, Eeuwige, onze G'd, Koning van het heelal, die ons heeft geheiligd door het bloed van Yeshua en vreugde in ons heeft en die uit liefde en als gunst aan ons Uw heilige Shabat heeft gegeven tot een erfelijk bezit, als een gedenkteken aan het scheppingswerk. Deze dag is de eerste der heilige feesten, die van het begin af een oproep tot bijzondere wijding was, die de uittocht uit Egypte in herinnering roept. Ons hebt Gij uitverkoren en apart gezet van alle volken, en Uw heilige Shabat hebt Gij ons in liefde en welgevallen als een erfenis gegeven. Gezegend zijt Gij, Eeuwige, die de Shabat heeft geheiligd!

Men zegt opnieuw: לחיים L'chayim! [Op het leven!] en drinkt de beker leeg.

10. נטילת ידים N'tilat-Yadayim - Het wassen van de handen

Nu worden door traditionele Joden eerst de handen op rituele wijze gewassen. Deze handeling, in het Hebreeuws נטילת ידים N'tilat-Yadayim genoemd, hoeven wij echter niet uit te voeren omdat Yeshua in מתתיהו Matityahu [Matthéüs] 15:1-9 en Marcus 7:1-13 benadrukt, dat dit een **menselijke** traditie is, die door de rabbijnen is ingesteld. Door het aanhalen van ישעיהו Yeshayahu [Jesaja] 29:13 wil Yeshua ons duidelijk maken, dat wij moeten leren te onderscheiden tussen enerzijds de Tora met al haar geboden die G'd ons heeft opgedragen te onderhouden en anderzijds menselijke inzetten met rabbinale gebruiken zoals het ritueel wassen van de handen. U bent er vrij in om dit wel of niet te doen als u maar beseft dat niet G'd de opdracht daartoe heeft gegeven maar de rabbijnen! De B'racha over het wassen van de handen, met daarin de woorden: "...v'tzivanu al n'tilat yadayim [...en die ons heeft opgedragen de handen te wassen]", dient derhalve niet te worden uitgesproken.

11. מציא לחם Motzi Lechem - Het breken van het brood

De reden dat men twee Challes [gevlochten Shabatbroden] gebruikt, is omdat in de Tora staat dat in de woestijn voor twee dagen manna werd verzameld voor vrijdag en voor Shabat (zie שמות Sh'mot [Exodus] 16). De twee broden doen dus denken aan de dubbele portie manna van boven en van onderen ingewikkeld als het ware in een laagje dauw dat het manna vers hield gedurende de Shabat. De Challes zijn daarom geplaatst op een zilveren bord en omwikkeld door een geborduurde doek. De heer des huizes houdt het brood omhoog en spreekt de B'racha uit:

ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם
המוציא לחם מן הארץ וציונו להיות מלח הארץ אמן:

Baruch Ata, Adonai, Eloheinu, Melech haOlam,
haMotzi lechem min haAretz, v'tzivanu l'hiyot melach haAretz, amen!

*Gezegend zijt Gij, Eeuwige, onze G'd, Koning van het heelal,
die het brood uit de aarde voortbrengt*

תהלים Tehilim [Psalmen] 104:14

en die ons heeft opgedragen, het zout der aarde te zijn, amen!

מתתיהו Matityahu [Matthéüs] 5:13, Marcus 9:49-50, Lucas 14:34-35

Hij breekt stukjes brood af, doopt ze in het zout of strooit er zout overheen en geeft ze door aan zijn tafelgenoten, om ze vervolgens gezamenlijk te eten. De woorden van Yeshua haMashiach: "Ik ben het brood dat van de hemel is gekomen" (יוחנן Yochanan [Johannes] 6:41) en "Gij zijt het zout der aarde" (מתתיהו Matityahu [Matthéüs] 5:13) komen daarbij in onze gedachten. Het officiële gedeelte is hiermee beëindigd. Nu volgt de maaltijd. Er wordt feestelijk gegeten en gedronken, blij verteld en tot slot zingt men vrolijke זמירות Zemiroth [Shabatliederen], waarin dikwijls de verwachting van de spoedige komst van de Mashiach tot uitdrukking komt.

12. ברכת המזון Birkat haMazon - Tafelgebed

Dank te zeggen voor het eten stamt uit zeer oude tijden en berust op het Torawoord: "Gij zult eten en verzadigd worden, en als je dan naar genoeg gegeten hebt, dank dan de Eeuwige, uw G'd, voor het goede land dat Hij u gegeven heeft" (דברים D'varim [Deuteronomium] 8:10).

ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם
הזן את העולם כולו בטובו בחן בחסד וברחמים:
הוא נותן לחם לכל-בשר כי לעולם חסדו:
ובטובו הגדול תמיד לא חסר-לנו
ואל יחסר-לנו מזון לעולם ועד בעבור שמו הגדול
כי הוא זן ומפרנס לכל ומטיב לכל ומכין מזון
לכל-בריותיו אשר ברא:

Baruch Ata Adonai, Eloheinu Melech haOlam,
hazan et-haOlam kulo, b'tuvo b'chen b'chesed uv'rach'amim.
Hu noten lechem l'chol-basar, ki l'olam chas'do.
Uv'tuvo haGadol tamid lo chasar-lanu,
v'al yech'sar-lanu mazon l'olam va'ed, ba'avur sh'mo haGadol,
ki Hu zan um'far'nes lakol, umetiv lakol, umechin mazon
l'chol-b'riyotav asher bara.

*Gezegend zijt gij, Eeuwige, onze G'd, Koning van het heelal, die de hele wereld door Uw goedheid, welwillendheid en ontfermende liefde van voedsel voorziet.
U geeft aan ieder wezen voedsel, want onbepert is Uw liefde!
Door Uw grote goedheid hebben wij nooit gebrek geleden; moge er voor ons nooit en te nimmer gebrek aan voedsel zijn, omwille van Uw grote Naam!
Gij zijt het immers die allen voedsel en levensonderhoud verschaft, die allen goed doet en voor al Uw schepselen die U geschapen hebt, de voeding verzorgt!*

ברוך אתה יי הזן את-הכל:

Baruch Ata Adonai, hazan et-haKol!

Gezegend zijt Gij, Eeuwige, die allen van voedsel voorziet!

שבת שלום

Shabat Shalom

Gut Schabbes